

Solidaritetslista av SV, Rødt og Uavhengige i Ringerike
Jon Ovrum
jon.ovrum@bfk.no

Fylkesmannen i Buskerud
Anita Rolland F. Fuglesang
Postboks 1604
3007 Drammen

Klage fra Solidaritetslista av SV, Rødt og Uavhengige i Ringerike over Fylkesmannens vedtak 11. desember 2015 om avslag på søknad om partistøtte for 2015

Det vises til rettidig klage 15. desember 2016 fra Solidaritetslista av SV, Rødt og Uavhengige i Ringerike kommune. Klagen retter seg mot Fylkesmannen i Buskerud sitt enkeltvedtak 11. desember 2015 om avslag på Solidaritetslista av SV, Rødt og Uavhengige sin søknad om statlig partistøtte for 2015 sendt 17. mars 2015.

Klagen er framsatt overfor fylkesmannen, som i samsvar med forvaltningsloven § 33 annet ledd har vurdert om det var grunn til å endre eller oppheve vedtaket. Fylkesmannens konklusjon var at det ikke forelå noe slikt grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, og har derfor oversendt klagen til Partilovnemnda for endelig avgjørelse, jf. partiloven § 15 og forvaltningsloven § 33 fjerde ledd. Fylkesmannen har i oversendelsen til nemnda, som har gått i kopi til klageren, begrunnet nærmere hvorfor klagen ikke er tatt til følge.

Klagen og fylkesmannens oversendelse av 5. januar 2016 ble mottatt hos Partilovnemnda 7. januar 2016, det vil si midt i årets travleste periode for Nemndas sekretariat. Saken ble tatt opp på Nemndas første møte 2. mars 2016 og er deretter behandlet som angitt nedenfor. Særlig sett i lys av tidsforløpet i 2015 beklager vi likevel at det ikke har vært mulig å fullføre saksbehandlingen raskere hos oss.

Fylkesmannens begrunnelse for vedtaket

I vedtaket og i oversendelsen til Partilovnemnda viser Fylkesmannen til partiloven § 3 tredje ledd siste punktum, som sier at reglene om statlig tilskudd til politiske partiorganisasjoner bare gjelder partier som er registrert i Partiregisteret i samsvar med vilkårene i lovens kapittel 2.

Fylkesmannen viser også til partiloven § 13 fjerde ledd, som regulerer hvilke krav en fellesliste må tilfredsstille for kunne søke om partistøtte. Teksten i denne bestemmelsen lyder:

(4) Felleslister, bestående av partier som alle oppfyller vilkårene i kapittel 2, kan søke om stemmestøtte og grunnstøtte. Støtten beregnes i samsvar med annet ledd. Partienes omforente forslag til fordeling leddes til grunn for utbetalingen. Blir partiene på felleslisten selv ikke enige om fordelingen, skal støtten fordeles etter skjønn og med utgangspunkt i stemmetallene for partiene på landsbasis eller etter stemmetallene ved et tidligere valg.

Fylkesmannen viser til at Solidaritetslista er sammensatt både av partier som er registrerte i Partiregisteret i hht. partiloven kapittel 2, og av en gruppe uavhengige som ikke er registrert der. Fylkesmannen påpeker derfor at Solidaritetslista ikke er omfattet av partilovens bestemmelser om statlig finansiering av politiske partiorganisasjoner og at søknaden om statlig partistøtte for 2015 fra felleslisten Solidaritetslista av SV, Rødt og Uavhengige i Ringerike derfor ikke kan innvilges. Fylkesmannen påpeker også at tildelingen av partistøtte til felleslisten gjennom alle forutgående tre år i den aktuelle valgperioden har skjedd på feil grunnlag. Fylkesmannen anser seg derfor ikke forpliktet til å videreføre betalingen i valgperiodens siste år, og viser til at det heller ikke er gitt forhåndstilsagn om støtte i hele 4-årsperioden.

Solidaritetslista søkte om partistøtte 17. mars 2015, mens søknaden først ble avgjort 12. desember 2015. Fylkesmannen beklager den lange saksbehandlingstiden og viser til at en mulig forklaring kan ligge i at det har vært skifte av saksbehandler i det aktuelle tidsrommet.

Klagerens anførsler

I klage av 15. desember 2015 på avslag om søknad om statstilskudd til politiske partier for 2015, sier kasserer Jon Ovrum og leder Einar Zwaig i Solidaritetslista av SV, Rødt og Uavhengige at de ikke forstår begrunnelsen for avslaget. Hovedargumentet til fylkesmannen for avslaget er at de uavhengige som inngår i listen ikke er registrert i Partiregisteret og dermed ikke er «omfattet av partilovens bestemmelser om statlig finansiering av politiske organisasjoner».

Ovrum og Zwaig viser imidlertid til at de har fått tilskudd både i 2012, 2013 og 2014. «Kvifor vi ikkje skulle få det same for det siste året i valperioden, stussar vi på», heter det i klagen. Solidaritetslista har lagt opp sin aktivitet i 2015 med utgangspunkt i at de skulle få statstilskudd som i de foregående årene i valgperioden. De lurer på om noe i partiloven har blitt endret siden 2014, og mener at en lovendring i så fall ikke skal ha tilbakevirkende kraft, i følge grunnloven § 97.

De stiller også spørsmål ved saksbehandlingen hos Fylkesmannen i Buskerud når et avslag på søknaden først kommer 11. desember 2015 på en søknad som ble sendt 17. mars 2015 – og da etter en puring den 8. desember 2015.

Ovrum og Zwaig håper at fylkesmannen ser at det i denne saken har skjedd saksbehandlingsfeil fra deres side.

Partilovnemndas syn på saken

Partilovnemnda er rett klageinstans. I henhold til partiloven § 24 annet ledd bokstav e skal nemnda "avgjøre klager over vedtak om tildeling av statlig støtte, jf. § 15".

Fylkesmannens avslag på søknad fra Solidaritetslista av SV, Rødt og Uavhengige om statlig parti-støtte for 2015, blir begrunnet med at vilkårene i partiloven § 13 fjerde ledd ikke er oppfylt da lista ikke utelukkende består av registrerte politiske parti.

Partilovnemnda påpeker for sin del at lovens ordlyd er klar, og dermed som utgangspunkt støtter opp om fylkesmannens begrunnelse for avslaget. Det er ikke fra noe hold bestridt at et av de tre elementene i Solidaritetslista er en gruppe som ikke tilhører et politisk parti registrert i Partiregisteret på grunnlag av vilkårene i partiloven kapittel 2.

Med bakgrunn i at de politiske partiene er en av demokratiets viktigste bærebjelker, er lovens formål med statlige tilskudd å sikre løpende finansiering av deres virksomhet til gunst for det politiske systemet. I lovforarbeidene blir partienes sentrale plass i det demokratiske systemet framhevet, og oppfatningen om at tilskuddene kun skal tilfalle registrerte politiske parti stadfestet (Ot. Prp. nr. 84 (2004-05) side 24):

Departementet er enig med utvalgets flertall i at begrunnelsen og bakgrunnen for den statlige tilskuddsordningen, er at partiene er tillagt ansvaret for visse kjerneoppgaver som er en viktig forutsetning for den demokratiske styreform. Videre, at slike oppgaver best løses innenfor permanente, stabile politiske organisasjoner som arbeider langsiktig - hver for seg på grunnlag en felles visjon, ideologi eller et felles verdigrunnlag for å utvikle samfunnet. Departementet vil med dette ikke undervurdere det viktige bidraget som uregistrerte lister eller grupper tilfører det norske demokratiet bl.a ved å bidra til mangfold i den politiske debatten, herunder sette fokus på viktige enkeltsaker - og ikke minst gjennom arbeid i kommunestyre og fylkesting. Etter departementets vurdering bør den statlige støtten fordeles slik at den gir størst mulig samfunnsmessig gevinst. Etter vurderingen vil dette skje når støtten gis til organisasjoner som antas å utføre flest mulig av de aktuelle kjerneoppgavene på en effektiv måte. Slik departementet ser det, vil stabile og helhetlige partiorganisasjoner med et mer eller mindre etablert organisasjonsapparat og et noe større geografisk nedslagsfelt i denne sammenhengen klart peke seg ut.

At støtten kun skal tilfalle registrerte politiske parti, er for øvrig noe som har vært lagt til grunn helt siden ordningen med statlig partifinansiering ble innført i 1970.

Uregistrerte partier eller lister, felleslister bestående både av registrerte politiske partier og andre grupperinger, og som vinner representasjon i kommunestyre og fylkesting, vil i henhold til partiloven § 10 annet ledd finansieres av fylkeskommunen og kommunen:

§ 10 (2) Stortinget finansierer de folkevalgte gruppene i Stortinget. Fylkeskommunen finansierer de folkevalgte gruppene i fylkestinget. Kommunen finansierer de folkevalgte

gruppene i kommunestyret. Støtten til de folkevalgte gruppene i fylkestinget og kommunestyret skal ytes forholdsmessig etter deres oppslutning ved valget.

Lovens ordlyd er altså klar og forarbeidenes innhold tydelig nok.

Den sentrale begrunnelsen for Solidaritetslistas krav om å få omgjort fylkesmannens vedtak om avslag på søknad om statlig tilskudd, synes imidlertid å være at de har fått tilskudd i de tre første årene av forrige valgperiode, ikke har fått noen form for varsel om at tildelingen ikke var korrekt og derfor lagt opp sin aktivitet i det fjerde året av valgperioden, som også var valgår, med utgangspunkt i dette. Klagerne kan derfor ikke forstå hvorfor de ikke også skal få tilskudd det siste året av valgperioden.

Sett i lys av partilovens overordnede formål om å sikre løpende politisk virksomhet, er Partilovnemnda av den oppfatning at utbetalingen av støtten fra Fylkesmannen i de tre første årene av valgperioden vanskeliggjør et annet resultat for det fjerde året. Som fremhevet i klagen, har Solidaritetslista budsjettert og lagt opp sin aktivitet i 2015 med bakgrunn i en forventning om tilsvarende støtte for siste del av valgperioden, en støtte de i den aktuelle situasjon ikke hadde rimelig grunn til å tvile på at ville komme.

Også den urimelig lange saksbehandlingstiden hos Fylkesmannen i Buskerud taler til fordel for å oppheve Fylkesmannens avslag på søknaden for 2015.

Partiloven gir selv eksplisitt støtte for et slikt resultat: Ifølge § 13 nr. 3 anses søknad om støtte første år etter et valg «å gjelde hele valgperioden så lenge søkeren ikke gir annen underretning i perioden». Nemnda er ikke kjent med at det er gitt slik underretning, og kjenner heller ikke til faktiske forhold som ville ha berettiget en slik meddelelse.

På denne bakgrunn treffer Partilovnemnda følgende vedtak:

Solidaritetslista av SV, Rødt og Uavhengige i Ringerike kommune tildeles statlig partistøtte for 2015.

Nemnda gjør for ordens skyld oppmerksom på at vedtaket utelukkende gjelder for 2015. Søknad om støtte for 2016 og senere år må avgjøres på grunnlag av de hovedreglene i partiloven som fylkesmannen la til grunn for sitt avslag for 2015.

Vedtaket er enstemmig. Saken ble drøftet under nemndas møte 2. mars 2016, der alle medlemmene bortsett fra én var tilstede. Endelig utkast til vedtak ble deretter sendt på sirkulasjon ved e-post av 13. april 2016 og uttrykkelig akseptert av samtlige medlemmer, jf. partilovforskriften § 7-2 annet ledd.

Partilovnemndas vedtak etter partiloven § 15 kan ikke påklages, jf. partiloven § 24 første ledd.
Klageren kan bringe vedtaket inn for domstolene.

For Partilovnemnda

Tor Henriksen
Sekretariatsleder